

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ Ι

Ενότητα 2: Εργαλεία Θετικής Ανάλυσης

Κουτεντάκης Φραγκίσκος – Γαληνού Αργυρώ
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται στην άδεια χρήσης **Creative Commons** και ειδικότερα

*Αναφορά – Μη εμπορική Χρήση – Όχι Παράγωγο Έργο 3.0 Ελλάδα
(Attribution – Non Commercial – Non-derivatives 3.0 Greece)*

CC BY-NC-ND 3.0 GR

[ή επιλογή ενός άλλου από τους έξι συνδυασμούς]

[και αντικατάσταση λογότυπου άδειας όπου αυτό έχει μπει (σελ. 1, σελ. 2 και τελευταία)]

- Εξαιρείται από την ως άνω άδεια υλικό που περιλαμβάνεται στις διαφάνειες του μαθήματος, και υπόκειται σε άλλου τύπου άδεια χρήσης. Η άδεια χρήσης στην οποία υπόκειται το υλικό αυτό αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Κρήτης**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περίγραμμα Ενότητας

- Εισαγωγή
- Ο Ρόλος της Οικονομικής Θεωρίας
- Μέθοδοι Εμπειρικής Ανάλυσης
 - Συνεντεύξεις
 - Πειραματικές Μελέτες
 - Οικονομετρικές Μελέτες

Εισαγωγή

- Μια επιδίωξη της Δημόσιας Οικονομικής είναι να εκτιμήσει τις επιδράσεις που έχουν οι κρατικές πολιτικές στη συμπεριφορά των ατόμων.
- Υπάρχουν 2 προσεγγίσεις:
 1. Θετική ανάλυση
 2. Κανονιστική ανάλυση

Εισαγωγή

- Η **θετική ανάλυση** εξετάζει τι υπάρχει και ποιες είναι οι συνέπειες μιας πολιτικής, χωρίς να εξετάζει αν το αποτέλεσμα είναι «σωστό», «δίκαιο», κ.λ.π..
- Η **κανονιστική ανάλυση** προσεγγίζει το θέμα από την πλευρά του αν θεωρούμε ότι το αποτέλεσμα μιας πολιτικής είναι το σωστό με βάση κάποια κριτήρια.
- Σ' αυτήν την ενότητα, θα ασχοληθούμε με τα εργαλεία της θετικής ανάλυσης.

Ο Ρόλος της Οικονομικής Θεωρίας

- Η **οικονομική θεωρία** είναι ένα χρήσιμο σημείο εκκίνησης για την ανάλυση των επιπτώσεων μιας κυβερνητικής πολιτικής:
 - Παρέχει ένα πλαίσιο που βοηθά να προσδιοριστούν οι παράγοντες που ενδεχομένως θα επηρεάσουν τη συμπεριφορά που εξετάζουμε.
- **Μειονέκτημα οικονομικής θεωρίας:**
 - Η θεωρία από μόνη της δεν μπορεί να μας πει πόσο σημαντικός είναι κάποιος συγκεκριμένος παράγοντας.

Μέθοδοι Εμπειρικής Ανάλυσης

- Υπάρχουν 3 κύριες μέθοδοι εμπειρικής ανάλυσης:
 1. Συνεντεύξεις
 2. Πειραματικές μελέτες
 3. Οικονομετρικές μελέτες

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

- Οι **συνεντεύξεις** είναι ο πιο άμεσος τρόπος για να δούμε αν μια πολιτική επηρεάζει τη συμπεριφορά:
 - Ρωτάμε άμεσα αυτούς που επηρεάζονται, με ειδικά ερωτηματολόγια.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

- **Μειονεκτήματα συνεντεύξεων:**
 1. Το γεγονός ότι τα άτομα λένε κάτι για τη συμπεριφορά τους δεν σημαίνει ότι είναι αλήθεια.
 2. Τα άτομα μπορεί να ενοχληθούν από τα ερωτήματα ή να μην δώσουν σημασία, γιατί έχουν άλλες προτεραιότητες.

Πειραματικές Μελέτες

- Οι πειραματικές μελέτες προσφέρουν ένα αξιόπιστο τρόπο αποτίμησης των επιπτώσεων που έχουν οι κυβερνητικές πολιτικές.

Πειραματικές Μελέτες

- Σ' αυτές τις μελέτες, τα άτομα κατανέμονται τυχαία μεταξύ της ομάδας πειράματος και της ομάδας ελέγχου:
 - **Ομάδα πειράματος:** η ομάδα των ατόμων που υφίσταται τη κρατική παρέμβαση που εξετάζουμε.
 - **Ομάδα ελέγχου:** η προς σύγκριση ομάδα των ατόμων που δεν υφίσταται την κρατική παρέμβαση που εξετάζουμε.

Πειραματικές Μελέτες

- Οι ερευνητές πρέπει:
 1. να είναι προσεκτικοί στο να εντοπίζουν ποιοι εντάσσονται στις ομάδες ελέγχου και πειράματος,
 2. να διασφαλίζουν ότι η αρχική τυχαία κατανομή παραμένει σε ισχύ σ' όλη τη διάρκεια του πειράματος.

Πειραματικές Μελέτες

- **Μειονέκτημα πειραματικών μελετών:**
 - Δεν είναι σαφές αν η αιτιότητα που βρίσκουμε σ' ένα πλαίσιο μπορεί να γενικευτεί για άλλες ομάδες πληθυσμού, σε άλλο περιβάλλον, ή ακόμη και σε παρόμοια πειράματα.
- Γενικά, οι ερευνητές πρέπει να είναι πολύ προσεκτικοί όταν επιχειρούν γενικεύσεις των ευρημάτων τους.

Οικονομετρικές Μελέτες

- Οι οικονομολόγοι συχνά πραγματοποιούν μελέτες που βασίζονται σε παρατηρήσεις-δεδομένα που αποκτώνται παρατηρώντας και μετρώντας την **πραγματική συμπεριφορά**.

Οικονομετρικές Μελέτες

- Τα δεδομένα των παρατηρήσεων τα παίρνουμε από διάφορες πηγές:
 - ερωτηματολόγια ή τηλεφωνικές έρευνες
 - καταγραφές στοιχείων που κάνει η διοίκηση και περιλαμβάνουν ιστορικά στοιχεία (όπως οι γεννήσεις, οι θάνατοι)
 - κρατικά στατιστικά δεδομένα για την εθνική οικονομική δραστηριότητα.

Οικονομετρικές Μελέτες

- Σ' αυτές τις μελέτες, χρησιμοποιείται η **Οικονομετρία**:
 - Η χρήση στατιστικής ανάλυσης οικονομικών δεδομένων για να εκτιμήσουμε μια αιτιώδη σχέση.
- Η Οικονομετρία χρησιμοποιεί την **ανάλυση παλινδρόμησης**, η οποία εκτιμά τη σχέση μεταξύ 2 μεταβλητών, ενώ διατηρούνται οι άλλοι παράγοντες σταθεροί.

Οικονομετρικές Μελέτες

- Ας υποθέσουμε ότι ενδιαφερόμαστε να εκτιμήσουμε την επίπτωση που έχει μια μείωση της φορολογίας εισοδήματος στον ετήσιο αριθμό ωρών εργασίας (L).
- Μια μεταβολή στη φορολογία εισοδήματος μεταβάλλει τον καθαρό μισθό (w), που παίρνει ένα άτομο.

Οικονομετρικές Μελέτες

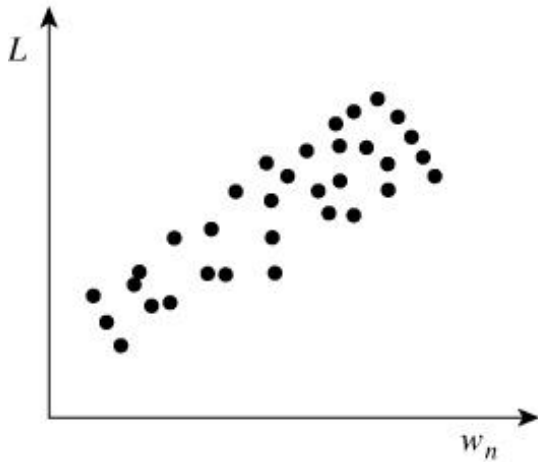
- **Πρόβλημα:**
 - Μια μεταβολή στο φορολογικό συντελεστή έχει ως επακόλουθο μια μεταβολή στις ώρες εργασίας;
 - Για να δούμε πώς διεξάγονται οι οικονομετρικές μελέτες, ας υποθέσουμε ότι έχουμε πληροφορίες για τις ώρες εργασίας και τις καθαρές (μετά φόρο) αμοιβές, για ένα δείγμα ανθρώπων μέσα σε 1 έτος.

Οικονομετρικές Μελέτες

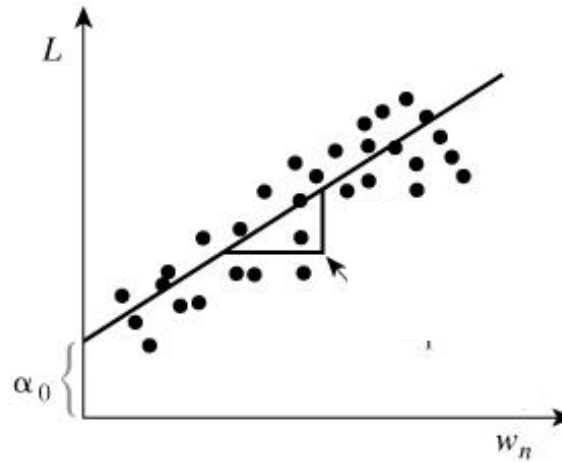
- Αυτά τα δεδομένα απεικονίζονται στο ακόλουθο διάγραμμα **A**:
 - Το **A** μέρος του διαγράμματος δείχνει ότι υπάρχει μια θετική σχέση μεταξύ ωρών εργασίας και καθαρής αμοιβής.
- Εμείς ενδιαφερόμαστε να μετρήσουμε το μέγεθος αυτής της σχέσης.

Οικονομετρικές Μελέτες

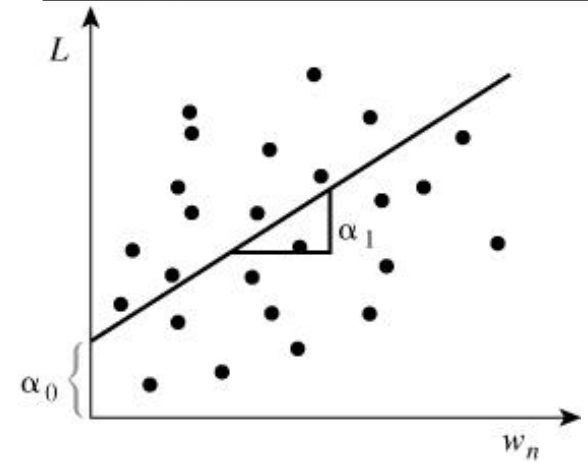
A. Διάγραμμα διασποράς

B. Γραμμή παλινδρόμησης

Γ. Γραμμή παλινδρόμησης σε διάγραμμα διασποράς με αυξημένη διασπορά

Οικονομετρικές Μελέτες

- Αυτό γίνεται με την ανάλυση παλινδρόμησης, η οποία χαράζει μια **γραμμή παλινδρόμησης** μέσα από τα σημεία των παρατηρήσεων μας:
 - Είναι προφανές ότι δεν υπάρχει μια ευθεία γραμμή που να περνά από όλα τα σημεία.
- Ο σκοπός της ανάλυσης παλινδρόμησης είναι να βρει τη γραμμή, η οποία περιγράφει καλύτερα αυτή τη σχέση, όπως στο **B** μέρος του διαγράμματος.

Οικονομετρικές Μελέτες

- Η κλίση αυτής της είναι γνωστή ως **συντελεστής παλινδρόμησης**:
 - Είναι μια εκτίμηση της σχέσης μεταξύ καθαρών αμοιβών και προσφοράς εργασίας.
- Ας υποθέσουμε, για παράδειγμα ότι ο **συντελεστής παλινδρόμησης είναι 1,5**.
 - Αυτό υποδηλώνει ότι εάν η καθαρή αμοιβή αυξηθεί κατά €10, τότε η προσφορά εργασίας θα αυξηθεί κατά 15 ώρες το χρόνο.

Οικονομετρικές Μελέτες

- Η αξιοπιστία του εκτιμηθέντος συντελεστή παλινδρόμησης εξαρτάται από την κατανομή των δεδομένων στο διάγραμμα διασποράς.
- Για να το κατανοήσουμε αυτό, ας υποθέσουμε ότι το διάγραμμα διασποράς είναι παρόμοιο με εκείνο του Γ μέρους του διαγράμματος:
 - Η γραμμή παλινδρόμησης είναι ίδια με εκείνη του B μέρους του διαγράμματος, αλλά η διασπορά των σημείων είναι μεγαλύτερη.

Οικονομετρικές Μελέτες

- Ακόμη, και αν ο εκτιμηθείς συντελεστής παλινδρόμησης είναι ο ίδιος, η εμπιστοσύνη που έχει κάποιος στην αξιοπιστία του είναι μικρότερη.
- Οι οικονομέτρες υπολογίζουν ένα μέτρο που λέγεται **τυπικό σφάλμα**:
 - Ένα στατιστικό μέτρο για το πόσο ένας εκτιμηθείς συντελεστής παλινδρόμησης μπορεί να διαφέρει από την πραγματική του τιμή

Οικονομετρικές Μελέτες

- Όταν το τυπικό σφάλμα είναι μικρό σε σχέση με το μέγεθος της εκτιμηθείσας παραμέτρου, τότε λέμε ότι ο συντελεστής είναι **στατιστικά σημαντικός**.

Οικονομετρικές Μελέτες

- Γενικά, οι οικονομετρικές μελέτες μπορούν να παράσχουν χρήσιμες πληροφορίες για τις πιθανές επιπτώσεις των διαφόρων κυβερνητικών προγραμμάτων στην κοινωνία.
- **Σημείο κλειδί:**
 - Πρέπει να ερμηνεύονται με προσοχή και να αναγνωρίζεται ότι εξωτερικοί παράγοντες μπορεί να επηρεάσουν την αμεροληψία της αιτιώδους σχέσης.

Τέλος Ενότητας 2

Εργαλεία Θετικής Ανάλυσης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

